

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 83 | 17-23 Ocak 2022

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 169 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı [Yusuf Bilge Tunç'tan](#) bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

19 Ocak: Medyada yer alan haberlere göre, Diyarbakır'da 17 yaşındaki bir genç kendini polis olarak tanıtan bir grup tarafından bir araca zorla [bindirildi](#) ve araçta bulunduğu süre içerisinde ajanlık dayatmasına maruz bırakıldı.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

17 Ocak: Diyarbakır'da bir mahkeme, Kürt sivil toplum aktivisti Yıldız Damla'yı terörizm suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

17 Ocak: Ankara'da polis, kadın hijyen ürünlerinin bedava olması talebiyle düzenlenen bir kadın protestosuna müdahale ederek 9 kişiyi [gözaltına aldı](#).

17 Ocak: Ankara'da polis, bir dini cemaat yurdunda kalan bir üniversite öğrencisinin intihar etmesine ilişkin olarak düzenlenen bir protestoya müdahale ederek 11 kişiyi [gözaltına aldı](#).

17 Ocak: Diyarbakır'da bir ilçe kaymakamlığı, ilçe sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca [yasakladı](#).

18 Ocak: Diyarbakır'da bir mahkeme, STK yöneticisi Mehmet Şerif Çamçı'yı, DTK'ya yönelik bir soruşturma kapsamında terörizm suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

18 Ocak: Anayasa Mahkemesi, 2013 yılındaki Gezi Parkı protestolarına yönelik polis müdahalesi sırasında yaralanan bir kişinin başvurusunu [sonuçlandırarak](#), çevik kuvvet polisinin müdahalesinin orantılı ve makul olduğu gerekçesiyle, kötü muamele yasağının ihlali teşkil etmediğine hükmetti.

21 Ocak: Tunceli'de bir mahkeme, yerel sivil toplum aktivisti Özkan Arslan'ı, çevresel protestolara katılımı ve sosyal medya mesajları nedeniyle, terörizm suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

17 Ocak: Şanlıurfa'da bir mahkeme, bir Kürt çocuğu, sosyal medyada ulusal bayrağı aşağıladığı suçlamasıyla 8 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

17 Ocak: Eskişehir'de yerel makamlar, bir grup sivil toplum aktivistine, ofislerinin üzerine astıkları ve geçim sıkıntısı konulu bir afiş nedeniyle [para cezası](#) verdi.

17 Ocak: Bir mahkeme, terörizm suçlamasıyla yargılanan Alman-Türk gazeteci Meşale Tolu'yu [beraat ettirdi](#). Yaklaşık beş yıl süren yargı sürecinde Tolu, 25 yıla varan hapis cezası istemiyle yargılanmıştı.

18 Ocak: Van savcılığı, bir parkta telefonda Kürtçe bir şarkı dinlediği için gözaltına alınan bir kişi hakkında iddianame [hazırlayarak](#), terörizm propagandası suçlamasıyla 5 yıla kadar hapis cezası talep etti.

18 Ocak: İstanbul'da polis, gazeteci Can Uğur'u, cumhurbaşkanlığına hakaret ettiği suçlamasıyla kısa süreli olarak [gözaltına aldı](#).

19 Ocak: Ankara'da bir mahkeme, hükümetle bağlantılı bir iş adamı hakkındaki rüşvet iddialarına ilişkin üç habere [erişim engeli](#) getirdi.

20 Ocak: Diyarbakır savcılığı, gazeteci Abdurrahman Gök hakkında terörizm suçlamasıyla [iddianame hazırladı](#). Gök hakkındaki suçlamanın nedeni, 2017 yılında bir Kürt gencinin Nevruz kutlamaları sırasında polis tarafından katledilmesini fotoğraflamış olması.

21 Ocak: Tunceli'de bir mahkeme, yerel sivil toplum aktivisti Özkan Arslan'ı, çevresel protestolara katılımı ve sosyal medya mesajları nedeniyle, terörizm suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

22 Ocak: İstanbul'da polis, gazeteci Sedef Kabaş'ı, bir televizyon programında cumhurbaşkanına hakaret etme suçlamasıyla [gözaltına aldı](#). Kabaş aynı gün içerisinde çıkarıldığı mahkeme tarafından tutuklandı.

22 Ocak: Medyada yer alan haberler, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'ndan (RTÜK) görevlilerin televizyon kanallarını telefonla [arayarak](#), sözleri dini değerleri aşağıladığı iddiasıyla tartışma konusu edilen, ünlü şarkıcı Sezen Aksu'ya ait bir şarkının yayınlanmaması yönünde baskı yaptığını duyurdu.

22 Ocak: Bir basın özgürlüğü gözlemcisinin [yayımladığı](#) bir rapora göre 2021 yılında her ay ortalama 70 gazeteci 30'un üzerinde farklı davada mahkemeye çıkarıldı.

23 Ocak: Zonguldak'ta polis, yerel gazeteci Aytaç Öztürk'ü, ildeki bir savcının trafik kazası geçirdiği iddiasına ilişkin bir haberi sosyal medyada paylaştığı gerekçesiyle, kısa süreli olarak [gözaltına aldı](#).

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARI

17 Ocak: İstanbul'da bir mahkeme, sivil toplum lideri Osman Kavala'nın [tutukluluğunun devamına](#) hükmetti. Mahkeme kararı, Kavala'nın tahliyesi yönünde bir Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi emrine ve bunun uygulanmaması nedeniyle Avrupa Konseyi tarafından ihlal prosedürü başlatılmasına yönelik olarak belirlenen bir mühlete rağmen verildi. Kavala, Ekim 2017'den bu yana cezaevinde tutuluyor.

20 Ocak: Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV), 2021 yılının son çeyreğinde, en az 1.220 insan hakları aktivistinin faaliyetlerine yönelik engellemelerle (yargısal takip, idari blokaj, tehdit ve misillemeler) karşı karşıya kaldığını [raporladı](#).

22 Ocak: Savcılar, İnsan Hakları Derneği (İHD) başkanı Öztürk Türkdoğan hakkında, İHD'nin internet sayfasında yayımlanan bir makale nedeniyle, terörizm ve içişleri bakanına hakaret suçlamalarıyla [iddianame hazırladı](#).

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

17 Ocak: İstanbul'da bir mahkeme, sivil toplum lideri Osman Kavala'nın [tutukluluğunun devamına](#) hükmetti. Mahkeme kararı, Kavala'nın tahliyesi yönünde bir Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi emrine ve bunun uygulanmaması nedeniyle Avrupa Konseyi tarafından ihlal prosedürü başlatılmasına yönelik olarak belirlenen bir mühlete rağmen verildi. Kavala, Ekim 2017'den bu yana cezaevinde tutuluyor.

18 Ocak: Anayasa Mahkemesi tarafından kamuoyuyla paylaşılan [istatistiklere](#) göre, mahkeme 2021 yılında tamamladığı bireysel başvurulardan 11.830'unda en az bir hak ihlali tespit etti. Bu sayı, bireysel başvuru hakkının tanındığı 2012'den bu yana en yüksek yıllık hak ihlali sayısı oldu.

KÜRT AZINLIK

17 Ocak: Diyarbakır'da bir mahkeme, Kürt sivil toplum aktivisti Yıldız Damla'yı terörizm suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

17 Ocak: Şanlıurfa'da bir mahkeme, bir Kürt çocuğu, sosyal medyada ulusal bayrağı aşağıladığı suçlamasıyla 8 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

17 Ocak: Medyada yer alan haberlere göre, Diyarbakır'ın ilçelerinden birinin eski belediye başkanı Seyit Narin, Rize'de tutuklu bulunduğu bir cezaevinde [kalp krizi](#) geçirdi.

18 Ocak: Diyarbakır'da bir mahkeme, STK yöneticisi Mehmet Şerif Çamçı'yı, DTK'ya yönelik bir soruşturma kapsamında terörizm suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

18 Ocak: Van'da bir mahkeme, tutuklu Kürt gazeteci Nedim Türfent'in avukatlarıyla görüşme hakkını üç ay boyunca [kısıtladı](#).

18 Ocak: Van savcıları, bir parkta telefonda Kürtçe bir şarkı dinlediği için gözaltına alınan bir kişi hakkında [iddianame hazırlayarak](#), terörizm propagandası suçlamasıyla 5 yıla kadar hapis cezası talep etti.

CEZAEVİ KOŞULLARI

17 Ocak: Medyada yer alan haberlere göre, Diyarbakır'ın ilçelerinden birinin eski belediye başkanı Seyit Narin, Rize'de tutuklu bulunduğu bir cezaevinde [kalp krizi](#) geçirdi.

18 Ocak: TBMM bünyesindeki bir insan hakları komisyonu, Kayseri ve Mersin'deki cezaevlerine gerçekleştirdiği ziyaretlere ilişkin olarak [yayımladığı](#) bir raporda, cezaevlerindeki karantina koşullarındaki kötü koşullara dikkat çekti.

18 Ocak: Van'da bir mahkeme, tutuklu Kürt gazeteci Nedim Türfent'in avukatlarıyla görüşme hakkını üç ay boyunca [kısıtladı](#).

19 Ocak: İnsan Hakları Derneği (İHD), Hatay'daki bir cezaevinde tutuklu bulunan ve burger hastası bir mahkumun, acilen tedavi edilmemesi halinde bir ayağını kaybetme riskiyle karşı karşıya olduğunu [duyurdu](#).

19 Ocak: Medyada yer alan haberler, Diyarbakır'daki bir kadın cezaevinin Kürtçe dilinde yazılan dilekçelere cevap vermediğini, mahkumlara gönderilen Kürtçe yayınları teslim etmediğini ve mahkumlara gönderilen Kürtçe mektupların teslimatını geciktirdiğini duyurdu.

20 Ocak: Gülen hareketiyle irtibatlı olduğu suçlamasıyla tutuklu bulunan eski öğretmen Zabit Kişi, bir milletvekiline [gönderdiği](#) bir mektupta, karaciğerinde bir lezyon bulunmasına rağmen cezaevi yönetiminin kendisini tedavi imkanlarından mahrum bıraktığını

duyurdu. Kişi mektubunda ayrıca, hastaneye gitmemenin kendi kararı olduğu doğrultusunda bir dilekçenin cezaevi yönetimi tarafından kendisine imzalatıldığını açıkladı. Kişi, 2017 yılında Türk istihbaratı tarafından Kazakistan'dan kaçırılarak Türkiye'ye götürülmüştü.

21 Ocak: Van'daki bir cezaevinde 70 yaşındaki mahkum Ramazan Turan, içinde bulunduğu tek kişilik bir karantina hücrelerinde [hayatını kaybetti](#). Resmî açıklamada Turan'ın kalp krizi geçirdiği belirtilse de, insan hakları gözlemcileri Turan üzerindeki otopsinin avukatlar olmadan gerçekleştirildiğini duyurdu.

22 Ocak: Adana'da bir cezaevi yönetimi, ağız içi aramayı kabul etmeyen Fatih Özgür Aydın isimli bir mahkumun hastane tedavisine [engel oldu](#).

23 Ocak: Edirne'de bir cezaevinin ileri yaştaki dört mahkumun tedavisine engel olduğu ve mahkumların ilaçlarını teslim etmediği [duyuruldu](#).

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

20 Ocak: KHK'lı eski polis memuru Ahmet Güngör'ün Yunanistan'a kaçmasının ardından ortadan kaybolduğu [duyuruldu](#).

22 Ocak: Bursa'da kimliği belirlenemeyen bir saldıran iki Suriyeli göçmene saldırdı. Saldırı sonucunda göçmenlerden birinin [öldüğü](#) diğerinin de yaralandığı duyuruldu.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

18 Ocak: Van'daki bir cezaevinde gardiyanlar, Fikret Diyar Orhan adlı bir mahkuma [fiziksel saldırıda](#) bulundu.

19 Ocak: Ağrı'daki bir cezaevinde gardiyanlar, bir koğuştan araması sırasında, mahkumlara [fiziksel saldırıda](#) bulundu ve cezaevi kantininden alınmış eşyalara el koydu.

19 Ocak: İstanbul'da polis memurlarının gözaltındaki bir kadını tecavüzle [tehdit ettiği](#) iddia edildi.

19 Ocak: Tekirdağ'da bir cezaevi yönetimi, Tufan İlbaş isimli bir mahkumun ailesiyle telefon görüşmesini, İlbaş cezaevinde yaşadığı bir işkence hadisesini anlatmaya başladığı sırada [yarıda kesti](#).

20 Ocak: Edirne'deki bir cezaevinde gardiyanlar, Hüseyin Aydın isimli bir mahkumu [tehdit etti](#).

20 Ocak: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir kararında, 2013 yılında cezaevinde çıplak aramaya maruz bırakılan bir kadının haklarının ihlal edildiğine [hükmetti](#).

23 Ocak: Ankara'da polis, bir sürücüyle tartışan bir kişiye karşı orantısız güç [kullandı](#).

23 Ocak: Kocaeli'deki bir HDP mitinginin ardından gözaltına alınan bir kişi, gözaltı sırasında işkence ve kötü muameleye maruz bırakıldığını [duyurdu](#).

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE VE HAK İHLALLERİ

21 Ocak: Arnavutluk Başbakanı Edi Rama, Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Arnavutluk'taki Gülen hareketi mensuplarına yönelik tedbirler alınmasına yönelik bir talebini [reddetti](#). Geçmişte Türk hükümeti bölgedeki siyasi ve ekonomik nüfuzunu kullanarak gruba mensup bazı kişilerin iadesini veya yasa dışı şekilde sınırdışı edilmesini temin etti.